

Marian Drăgoi, profesorul lăncier

Laurențiu Ciornei

Unul dintre puținii specialiști care într-adevăr știe să deschidă cele mai multe uși ale sistemului silvic, un domeniu în care pătrunzi greu, închis, chiar nepermis și jenant de tainic. Marian Drăgoi este, de asemenea, un bun specialist în comunicare, mereu actual și rapid cu un feedback, fie acesta pozitiv sau negativ.

Nu a ascuns, din cât îl cunosc eu, niciodată gunoiul sub preș. A ieșit în față și a spus lucrurilor pe numele lor adevărat. Puțini silvici fac asta, restul, cei mai mulți, „încremenesc în poziția mutului”: fie din comoditate, fie din teamă.

Cu Marian m-am cunoscut din inițiativa unui amic comun care aprecia mult șarjele profesorului în editorialele din Bucovina Forestieră. Și nu numai. „Trebuie să-l cunoști, să vă întâlniți! Este, probabil, cel mai aproape de tine cu gândul, cu ideile, că ai fost jurnalist. El este, ca să-ți spun, un fel rebel cu condei”. Ne-am văzut, demult, într-o toamnă plăcută la o terasă din incinta USAMV București. Un moment deosebit, o întâlnire remarcabilă. Iar amicul, dreptător: Marian Drăgoi este un lăncier. Dar unul special: teribil de deștept, erudit, și plăcut de neînfricat. M-a răscolit mult că a plusat mult pe metafora ”că în silvicultura de la noi este ceva între hybris și slugărnice”. O descriere incredibilă, a unui om incredibil, despre un domeniu cu circuit închis.

1. Marian, ne știm de ceva ani și am tot interacționat, dar spune, te rog, și cititorilor revistei Bucovina Forestieră ce te-a inspirat să faci o carieră în silvicultură?

În prima treaptă a liceului eram 100% în zona ingineriei mecanice. În 1976 am făcut o peritonită difuză și așa am ajuns sub bisturiul unei personalități legendare a medicinei militare: dr. Bucur. Un om dedicat meseriei. Împreună cu Laurențiu Frumușelu, colegul și prietenul meu pe atunci, am virat-o spre medicină militară. Reluând subiectul după o vreme, Laurențiu a făcut o glumiță: „ce ar fi dacă la aniversarea a zece ani de la absolvirea liceului să apărem în uniformă de pădurar, grași și frumoși?” Eu am luat gluma în serios, el nu. Destul de greu mi-am găsit printre rude și prieteni un inginer silvic, care să-mi spună cu ce se mănâncă meseria asta.

2. Care sunt cele mai importante realizări ale lui Marian Drăgoi în acest domeniu?

Cea mai importantă realizare a fost faptul că mi-am format, în floarea vârstei fiind, trei urmași, tot în floarea vârstei, cărora le-am dat la cheie patru discipline pentru programele de licență silvicultură, master și Ecologia și protecția mediului. Cumva am fost obligat de împrejurări, întrucât nu am locuit niciodată, oficial, în Suceava. Căile Ferate Române ar trebui să-mi recunoască statutul de cel mai longeviv navetist, cu cel mai lung kilometraj, pe parcursul celor 27 de ani. Cărțile vin pe planul doi. Dintre ele, cartea de amenajare din 2004 mi-a fost cea mai dragă, pentru că a făcut cele mai multe valuri în mediul academic. Le mulțumesc pe această cale domnilor dr. Radu Disescu și profesor Iosif Leahu, care mi-au fost nu doar modele, dar și singurele puncte de sprijin, din afara colectivului sucevean, o bună perioadă de timp. Spre deosebire de cărțile precedente în materie, inclusiv tratatul publicat de domnul profesor Leahu în 2000, eu am pus accentul pe rețeaua Natura 2000, pe inventarul forestier (care la vremea aceea stătea pe loc), și pe relația cu organizațiile neguvernamentale de protecție a mediului.

3. Cum a evoluat, sau mai degrabă, cum a trăit domeniul silviculturii de când ai început să lucrezi în el și până acum când, iată ai atins pragul pensionării?

Tot mai multă dezordine și o profundă deprofesionalizare. Domnul profesor Bălănică a făcut pușcărie pentru că a spus că în pădure se respiră un aer mai moral. Fără comentarii.

4. La început, Dedal ne-a dat aripi tuturor. Inclusiv silvicilor. Au (și) aceștia apetența lui Icar?

Da, dar tot mai puțini, pentru că radiația solară face ravagii. Iar calitatea cerii este tot mai slabă. Apropo, cred în schimbările climatice, dar nu și în cauzalitatea umană (evit cu bună știință cuvântul antropic) a acestora. Mi-a luat ceva timp să înțeleg finețurile și profunzimiile termodinamicii și schimburilor de căldură dintre aer și apa oceanelor. Nu schimbările climatice mă sperie, ci transformarea ecologiei într-o ideologie.

216

5. Într-una din discuțiile noastre "of the record" ai apreciat că administrarea pădurii de stat este ca un cadrul. Nu ai nuanțat, atunci, dacă este vorba de cadrulul francez sau de cel rus. Poți detalia, te rog, acum?

Când la guvernare sunt alianțe de partide de pe aceeași parte, se practică cadrulul franțuzesc: pădurea se plimbă de la unii la alții, dar într-un ritm mai lent. Când avem alianțe mai contra naturii, se trece pe cadrulul rusesc: dăm și luăm pe repede înainte.

6. Ca să nu ne risipim chiar în profeții de ideologi, te întreb: crezi că lumea asta, a silvicilor români, este o lume bună, stabilă?

Totul ține de înțelegerea proceselor, cauzalităților și reacțiilor pe care oamenii le au la semnalele ce vin din afara pădurii. O bună perioadă mă plângeam de efectele dezastruoase pe care le-au avut cele trei valuri de retrocedări. Îmi era mie rușine de prostiile și hoțiile pe care le făceau noii proprietari de păduri, cu voia sau fără voia silvicilor. Dar când i-am explicat consultantului finlandez cu care am lucrat prin 2006 toate dedesubturile și detaliile naționalizării din 1948 și retrocedărilor din 1991, 2000 și 2004, plus fazele intermediare, mi-a spus foarte tranșant: dacă în Finlanda s-ar fi întâmplat așa ceva finlandezii s-ar fi comportat exact cum s-au comportat românii. Să răspund la întrebare: stabilitatea lumii silvicilor ține de sinceritatea comunicării cu ne-silvicii. Din păcate, această comunicare este încă viciată de clișeele pe care le aplicăm ecologiștilor, și pe care ecologiștii ni le aplică nouă. Iar cel mai periculos clișeu este acela că silvicultura este ecologie aplicată. Dar dacă o aplici prost, să nu te mire rezultatele și reacțiile.

7. Dacă nu, crezi că ar putea fi mai ușor de reconstruit sau direct de demolat și luate faptele de la zero?

Prin 2019 am publicat un articol despre amenzi instituționale în silvicultură. În faza de documentare am descoperit o suită de articole despre reformarea sistemului de sănătate din Marea Britanie. Mi-am făcut cruci cu ambele

mâini și i-am mulțumit lui Dumnezeu că ne-a ferit de așa reforme. A reconstrui de la zero sisteme socio-profesionale atât de complexe (vorbesc și de medicină, și de silvicultură) este nebunie curată. E drept, grație tehnologiei, poți merge o vreme pe pilot automat – bazându-te doar pe „aparate” – dar dezastrul este iminent.

8. Știm că nu poți închipui - ca simplu muritor - ceea ce este hărăzit Domnului. Dar ce pot face silvici noștri ca pădurea să rămână în continuare sănătoasă, vrednică, dăinuitoare?

Să fie atenți la punerea în valoare astfel încât speciile principale să ajungă la exploatabilitate, cu pierderi minime. Domnul dr. Laurențiu Petrescu, care mi-a fost coleg la ICAS, ase-măna punerea în valoare cu mersul la supermarket.

9. Au fost, în ultimele trei decenii, mulți oameni neaveniți în fruntea silviculturii. Începând de la Regia Națională a Pădurilor-Romsilva până la ministerul de resort și nu numai. În discuțiile noastre eu eram mai dur, dar tu le căutai, unora, circumstanțe atenuante: "sunt ca niște canari prinși între zăbrelele reci ale coliviei construite de un iluzionist famen". Cum este acum, fix în această toamnă-iarnă de 2024?

Din 1989, cu excepția domnului dr. Gheorghe Gavrilescu, primul director al RNP, și al regretatului coleg Ciprian Pahonțu, toți directorii RNP au fost numiți și schimbați în numele reprezentativității politice (am evitat cuvântul „criteriu”, care e prea prețios în acest context). Toți silvicultorii se plâng de politicizare excesivă, dar depolitizarea presupune ca toți aleșii să fie trași la răspundere de alegători, imediat ce calcă pe bec. Politizarea se tratează doar cu profesionalizare, nu cu altceva.

10. De ce să vină tinerii să studieze silvicultură?

Pentru că este o profesie frumoasă, ce te disciplinează din interior. Este singura profesie ce-ți permite să ai mintea sănătoasă într-un corp sănătos până la adânci bătrâneți. E o profesie ce-ți dă sens ontologic, pentru că te face solidar cu pădurea.

11. Cum vezi rolul tehnologiei în gestionarea durabilă a pădurilor din România?

În sinea mea am rămas cu o ușoară nostalgie din perioada în care mă visam inginer mecanic, nostalgie care s-a concretizat într-o aplecare atentă spre tehnologie. Tocmai de aceea, nu cred în sustenabilitatea pe termen lung a gadgeturilor tehnologice (drona peste tot, telefoane smart, scanere terestre sau aeriene) și nici a echipamentelor sofisticate, precum harvesterile. Din punct de vedere economic, echipamentele scumpe și cu productivități fizice mari sunt adevărate catastrofe economice în silvicultură din cauza cotelor mari de amortizare, raportate la metrul cub de lemn exploatat. Văd, în schimb, progrese majore în tratarea chimică a lemnului utilizat în construcții, pentru a le crește durata de viață sau în producția de plăci aglomerate pentru a le reduce amprenta ecologică.

12. Te-aș ruga să reiei, ca pentru studenți, care ar fi metodele moderne de utilizat pentru a asigura gestionarea durabilă a resurselor forestiere?

În jurul amenajamentului silvic se construiește tot ce înseamnă gestionare durabilă. Ce-i lipsește însă amenajamentului românesc este o bază metodologică modernă pentru estimarea volumelor. Adică tabele de producție regionale. Cum spunea un prieten: în Statele Unite se folosesc 11 modele pentru o singură specie; în România, pionieră mult timp în materie de dendrometrie, avem un model statistic pentru 11 specii.

13. Cum putem echilibra nevoile economice ale exploatării forestiere cu cele de protejare a ecosistemelor naturale?

În 2000, după ce m-am întors de la bursa Fulbright de care am beneficiat patru luni, am publicat, în „Meridiane forestiere”, un articol intitulat „Nevoia de dialog”. Atunci am „subminat” nobilele idealuri ale multifuncționalității pădurilor spunând că piața liberă ne va duce spre o specializare funcțională a pădurilor, pentru că nu vei mai putea vinde sau exploata lemn în orice condiții. Pur și simplu,

dacă volumul recoltabil la hectar este prea mic, iar costul exploataării prea mare, nu merită să pui în valoare lemnul respectiv. Dacă mai adaugi și eroziunea solului, lucrurile se simplifică mult.

14. Ce rol joacă cercetarea în educația silvică și cum poate aceasta contribui la inovare în domeniu?

Sunt, în această întrebare, trei dimensiuni: educația informativă, ce înseamnă diseminarea rezultatelor cercetării aplicative; educația silvică formativă, axată pe înțelegerea proceselor specifice culturii pădurilor (creștere, dezvoltare, descompunere etc.) și cercetarea fundamentală, care presupune descoperirea unor noi legități sau procese, insuficient studiate. Prin anii 80 am avut șansa de a lucra într-un proiect care viza normarea unor activități specifice cercetării silvice, pentru a crește eficiența cercetării. A fost o experiență interesantă, chiar dacă nu a fost deloc agreată de lumea academică, ce se culcase puțin pe o ureche. La vremea aceea, Ministerul Silviculturii avea în slujbă cea mai limpede minte pe care a avut-o silvicultura: regretatul dr. Ioan Milescu, mentorul meu. Marele merit al domniei sale a fost acela de a pune șaua pe cercetare când acesta se culca prea mult pe o ureche și de a-i lua apărarea, când era nevoie. De la domnia sa am învățat să evit gradele de comparație extreme, de care se abuzează atât de mult în discursul public. Când absolut totul este extrem de important, rar, periculos, nimic nu mai este important, rar sau periculos.

15. Cum colaborează silvicultorii cu alte domenii, precum ecologia, climatologia sau economia?

Pentru a putea colabora cu alte specialități, programele de cercetare trebuie să fie suficiente de ample (în timp și spațiu), încât să atragă experți din alte domenii. În perioada comunistă, programele de cercetare erau puține, dar erau bine finanțate și ample: în actualul INCDS, până prin 1994, în fiecare an se derulau patru-cinci teme de cercetare, cu cicluri de cercetare de 4-5 ani, chiar mai mult. În calendarul oricărei teme cea mai importantă fază

era avizarea metodologiei de lucru. Pentru a colabora cu alții trebuie să ai capacitatea de a le înțelege nu doar limbajul dar și ceea ce aș numi „paradigma guvernantă”: pentru un amenajist aceasta este principiul continuității, pentru un economist creșterea bunăstării, pentru un ecologist conservarea biodiversității. Prin 1997 am lucrat într-un proiect de transfer tehnologic la care am venit și eu cu o modestă contribuție: ce partizi să precomptăm în cazul apariției unor accidentale. Pentru mine problema părea foarte simplă, dar ne-a trebuit aproape o noapte pentru a-i explica colegului informatician ce așteptam eu de la programășul pe care urma să-l scrie. Și, explicându-i, mi-am dat seama că unele aspecte nici mie nu-mi erau suficient clare. Asta înseamnă interdisciplinaritate: să pui în mijlocul camerei nelămuririle tale, împreună cu nelămuririle celui alt, ca și cum ai face un puzzle.

16. Cum pot sprijini politicile publice o gestionare mai eficientă și mai responsabilă a pădurilor?

Nu sunt la curent cu noutățile din alte politici publice legate de silvicultură (fiscalitate, protecția mediului, apă, schimbări climatice), dar știu că interoperabilitatea datelor este o problemă încă deschisă. Ceea ce se uită totdeauna este faptul că gestionarea responsabilă a oricui nu presupune încredere ci se bazează pe încredere. Profesorul Aurel Russu spunea că nu are sens să măsoari cu șublerul dacă tai cu toporul. Controlul circulației masei lemnoase se vrea măsurat cu șublerul, din păcate. Iar ingineria inversă, pe care se bazează SUMAL, este o bombă cu ceas care explodează periodic și aflăm din media de confiscări valorice în urma unor controale ale gârziilor forestiere. Am scris mult pe tema asta și voi mai scrie.

17. Ce măsuri legislative crezi că ar trebui luate pentru a sprijini silvicultura durabilă în România?

Principala deficiență a Codului silvic este gradul prea ridicat de detaliere. Am participat la elaborarea ultimelor variante de cod silvic și am constatat un fel de fenomen Pitești: cu cât implici mai mulți specialiști din mai multe do-

menii, cu atât forma finală iese mai stufoasă și mai greu de implementat. De ce? Pentru că fiecare vrea să-și vadă mărgica lui pusă acolo pe tablou, dacă se poate cât mai vizibilă. Fiind lege organică, Codul silvic nu poate fi modificat ușor, ceea ce face ca sistemul legislativ să aibă o inerție foarte mare: pentru că majoritățile în parlament se fac greu, iar când se fac prioritățile legislative sunt de cele mai multe ori altele, nu codul silvic.

18. Cum vezi viitorul pădurilor și al silviculturii la nivel european și în România?

Nu prea optimist. Ideologizarea schimbărilor climatice este cea mai serioasă amenințare nu doar pentru silvicultură, ci pentru umanitate. Atenție: nu schimbările în sine, cât ideologia combaterii lor, bazată pe ceea ce Nichita Stănescu numea handicap etic. Pădurea stochează dioxid de carbon, dar pe aceste stocuri nu ne putem baza pentru că ba vine un incendiu, ba nu putem măsura precis creșterile, ba avem tăieri ilegale care stigmatizează întregul corp profesional. Așa că mai bine să trecem pădurile în regim de conservare, pentru că și ecologiștii vor fi de acord. Cam asta este abordarea Comisiei Europene. Capitalismul se bazează pe profit, iar profitul se bazează pe progres tehnologic, materii prime omogene, inputuri constante și sigure, produse și servicii care pot fi măsurate cu precizie. Silvicultura răspunde doar câtorva din aceste „comandamente”, așa că mai bine o lăsăm de-o parte și decarbonizăm economia pe alte căi: pompe de căldură, panouri solare, mașini electrice etc. Care vor produce alte dezastre ecologice, prin decoperțarea unor întinse suprafețe. Dar nu contează, important e să avem zero emisii. Pe hârtie, normal. Pericolul cel mai mare, în acest context, este cel al green-washing-ului.

Silvicultura a pierdut terenul tehnologic odată cu amerizarea lui Spruce Goose, după un scurt zbor de câteva minute, deasupra apei. Spruce Goose a fost un hidro-avion produs 100% din lemn de rășinoase, gândit, în al Doilea Război Mondial, să traverseze Atlanticul. Era mai mare decât un Boeing 747. America-

nilor le-au trebuit 4 ani să strângă suficient material lemnos, omogen calitativ, pentru un așa bijuterie tehnică. Totuși, casele de lemn nu necesită atât de mult capital, iar oportunitățile rămân deschise.

19. Ce rol crezi că vor avea inițiativele de reîmpădurire și restaurare a ecosistemelor forestiere în următoarele decenii?

E o mică problemă de limbaj: reîmpădurirea este parte a tratamentului tăierilor rase, perdelele forestiere sunt extensii ale ecosistemului forestier în teren agricol, iar restaurarea sau reconstrucția ecologică reprezintă o problemă distinctă, cu unele neclarități de ordin metodologic. Perdelele forestiere au fost create în perioada interbelică și distruse în perioada comunistă. Dacă vă uitați pe Google map, vedeți perdelele care au rămas în Cadrilater, ale căror prelungiri în Dobrogea pot fi ușor ghicite. Ori cât de mult s-a străduit domnul dr. Ianculescu pentru acest deziderat, nu s-a putut face mare lucru din cauza haosului cadastral creat de Legea 18. Pe măsură ce exploatațiile agricole se vor fi comasat în zona de câmpie (amestecul de viitor perfect, diateză pasivă și formă indirectă spune exact ceea ce gândesc) vor apărea și perdele forestiere. Reconstrucția ecologică este o chestiune ușor filozofică (asta nu înseamnă că nu-i important!) pentru că orice reconstrucție înseamnă întoarcere în trecut. Cât de mult ne putem merge înapoi cu reconstrucția ecologică? O împădurire cu salcâm nu-i nici pe departe reconstrucție ecologică, dar restaurarea un șleau de luncă da, este adevărată reconstrucție ecologică. Problema este complicată de faptul că regimul hidrologic s-a schimbat, numeroasele balastiere au coborât pânza freatică în majoritatea albiilor majore, iar riscul aruncării banilor pe apa sămbetei este ridicat.

Mulțumesc mult, Marian Drăgoi!

Abstract. Marian Drăgoi the lancer professor

The interview with Professor Marian Drăgoi offers a deep insight into the world of forestry, through the eyes of a specialist who has gone through decades of changes, challenges and achievements. Marian Drăgoi

is not only a technical expert, but also a critical thinker, capable of putting the system's problems under the magnifying glass and proposing solutions anchored in reality. His story begins with an initial orientation towards mechanical engineering, later diverted to forestry by a combination of chance and curiosity. The choice was reinforced by the desire to explore a complex and often hermetic field. Marian Drăgoi emphasizes the importance of mentoring and training future generations of professionals, dedicating himself to academic education and the development of programs for students. His books, especially his 2004 work on forest management, have significantly influenced academia. Professor Drăgoi does not hesitate to criticize the excessive politicization and deprofessionalization of the forestry field. His comparison to a quadrille – a dance in which forest management is “passed” so as to serve political interests – reflects a critical picture of Romania's forest fund administration. He also notes that climate change, while real, is often ideologically instrumentalized, which can do more harm than help.

One of its central concerns is the balance between the exploitation of forest resources and the preservation of ecosystems. Drăgoi warns of the dangers of excessive technology, such as expensive gadgets that can become economically inefficient. Instead, he advocates the modernization of forest management methodologies, the development of regional production tables and the consolidation of interoperable databases.

He also emphasizes the importance of interdisciplinary collaboration. His experience in research projects has taught him that working alongside specialists from other fields requires an openness to different languages and paradigms, but can lead to innovative solutions.

Finally, Drăgoi emphasizes the importance of honest communication between foresters and society. He draws attention to the clichés that affect public perception and emphasizes that professionalism remains the only way to overcome current problems. Education, research and accountability must be the pillars on which the future of forestry is based.

Therefore, Marian Drăgoi remains an important voice in forestry, offering a balanced vision between tradition and innovation. His set of ideas reflects a deep understanding of contemporary challenges and a sincere desire to contribute to a sustainable future for Romania's forests. His plea for honesty, professionalism, and interdisciplinary collaboration serves as a model for future generations of foresters. In a world marked by rapid change and uncertainty, Drăgoi's message is one of balance and hope.

Author. Ciornei Laurențiu (laurentiu.ciornei@ince.ro) - Center for Study and Research for AgroForestry Biodiversity/Romanian Academy, 13, Calea 13 Septembrie, 050711, Bucharest, Romania.